

**ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ ЗАЛОЖЕНИ В
ПРОГРАМИ
ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА НИВАТА НА ЗАМЪРСИТЕЛИТЕ
И ДОСТИГАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ НОРМИ, ПО ЧЛ. 27 ОТ ЗАКОНА ЗА ЧИСТОТАТА
НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ /ЗЧАВ/**

Основният ефект от изпълнението на заложените в програмата и плана за действие задачи по този приоритет е свързан с понижаване емисиите от въглероден оксид, азотни оксиди, серен диоксид и сажди, понижаване емисиите на прах в атмосферния въздух, постигане на по-висока енергийна ефективност.

Община Перник има разработена Програма за намаляване нивата на фини прахови частици PM10 и серен диоксид SO2 и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух за периода 2012-2016 г. С решение № 110/30.03.2012 г. на общински съвет Перник е приета актуализирана Програма за намаляване нивата на фини прахови частици ФПЧ10 и серен диоксид SO2 в атмосферния въздух, за периода 2012-2016 г. Качеството на атмосферния въздух зависи както от масовите емисионни потоци на замърсяващи вещества, постъпващи в атмосферата от неподвижни източници, така и от подвижни източници. Разсейването на емисионните потоци води до разширяване обхвата на замърсяване.

За достигане на установените норми и за намаляване нивата на фини прахови частици ФПЧ10 и серен диоксид SO2 в атмосферния въздух за периода 2012-2016 г., бе приета Програма за намаляване нивата на фини прахови частици ФПЧ10 и серен диоксид SO2 и извършено моделиране, при което се установи:

1. Основните източниците на замърсяване с фини прахови частици са:

- Битовото гориво за отопление на жилищни сгради - изгарят се големи количества въглища и дърва, като последните имат значителен принос в замърсяването на въздуха с фини прахови частици ФПЧ10. При битовото горене праховите частици се емитират на малка височина.

- Транспорт - линейната инфраструктура, т.е. количествата прах, натрупани по пътното платно и последващо замърсяване на въздуха поради турбулизация на приземния въздушен слой от движението на автомобилите.

Проведени мероприятия и приложени организационни мерки за понижаване нивата на замърсяване с ФПЧ10:

-Обособяване на обходни пътища и въвеждане на ограничителен режим за преминаване на тежкотоварни автомобили през кв.Изток и кв.Мошино. В зона „Център“ е въведен ограничителен режим за товарни автомобили до 4 т, а за товарните автомобили, превозващи въглища от рудник „Св.Анна“ до ТЕЦ „Република“ към „Топлофикация Перник“ АД е установен пропускателен режим за транспорт само през определени часове на деня.

-Ограничаване на праховите емисии от дейността на сгуроотвалите на „ТЕЦ „Република“ към „Топлофикация Перник“ АД чрез продължаване залесяването на сухата ивица по периферията им.

-Провеждане на поетапна газификация на гр. Перник.

- Осигуряване на ефективността на мерките по залесяване на действащите сгуроотвали на ТЕЦ „Република“ чрез поетапно изграждане на защитни съоръжения за защита на рекултивиращите се части от тях и намаляване на неорганизираните прахови емисии.

Почистването на основните пътни артерии от натрупаната прах и поддържането им в добро състояние чрез своевременното измиване на улиците намалява и предотвратява уноса на ФПЧ10 от платното. Тази мярка е приоритетна и се изпълнява по график.

2. Основните източниците на замърсяване със серен диоксид са:

- Битовото гориво за отопление - използват се значителни количества въглища с високо съдържание на сяра. Те имат съществен принос в замърсяването на въздуха със серен диоксид в границите на гр. Перник, главно поради малката височина на емитиране и ниската вертикална скорост на димните газове.

- Промислените източници на територията на гр. Перник, емитиращи серен диоксид.

Влиянието им върху качеството на атмосферния въздух е далеч по-слабо, предвид значителната ефективна височина на изпускащите устройства. Това определя сравнително ниски стойности на концентрацията на SO₂ в приземния слой на атмосферата.

Източниците на емисии, съдържащи серен диоксид са: емисиите от топлоелектрическата централа /ТЕЦ "Република"/, емисиите от отработените газове от автомобилите, емисиите, формирани се при изгоряне на твърдо гориво от бита през зимните месеци.

В програмата за КАВ община Перник е заложила за изпълнение следните мерки за намаляване на емисиите от битовото отопление:

- Проучване на възможните схеми за дотиране и доставка на въглища с по-добро качество.

- Поетапна газификация и реализация за районите, които не са топлофицирани - според изготвения проект. Тази мярка ще доведе до най-голям ефект за подобряването на КАВ, тъй като природният газ е най-екологично чистото гориво.

- Изпълнение на проекта за газификация на обществени и жилищни сгради.

- Изготвяне на проекти за повишаване енергийната ефективност на сградите и тяхното реализиране.

Част от мерките като поетапна газификация и изготвяне на проекти за повишаване енергийната ефективност на сградите са изпълнени.

За решаване на проблемите, свързани с чистотата на атмосферния въздух Община Перник работи в посока на:

- Намаляване количествата на неорганизираните прахови емисии от транспортните дейности.

- Реконструкция на зелените системи и създаване на нови тревни площи в урбанизираните територии на региона.

- Ремонт и преасфалтиране на уличната мрежа.

- Редовно, своевременно почистване (включително измиване) на пътната настилка на улиците и тротоарите за отстраняване на натрупаните количества пясък, пръст и фини прахови частици.

-Преустановяване опесъчаването през зимния сезон на пътните платна с осигуряване на алтернативни заместители – луга и други съвременни течни заместители.

-Благоустройство на крайпътните и междублоковите пространства – залесяването с подходящи растителни видове на тези терени ще намали възможността за вторичното суспендиране на прахови емисии.

-Определяне на депа за строителни отпадъци на територията на региона.

-Въвеждане на системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци от всяко домакинство.

-Изграждане на Регионалното депо за твърди битови отпадъци.

-Техническа и биологична рекултивация на закрити депа.

-Подобряване на управлението и оптимизиране на транспортната схема /транспортния трафик/ в община Перник със съдействието на пътна полиция.

-Разработване на стратегия за обновяване на автобусния парк за намаляване на отделяните вредни емисии от автомобилите.

През разглежданият период 2013 -2016г. Община Перник е извършила следните мероприятия за понижаване нивата на замърсяване с ФПЧ10 и серен диоксид SO₂:

- Задължаване на концесионерите за добив на въглища и инертни материали за предприемане мерки за покриване на транспортните средства, за да се избегне при превода на суровини и материали замърсяването на пътищата и атмосферния въздух.
- Повишаване ефективността на аспирационните системи за обезпрашаване на отпадъчните газове от електростоманодобивния цех /ЕСДЦ/ на „Стомана Индъстри“ АД.
- Обособяване на обходни пътища и въвеждане на ограничителен режим за преминаване на тежкотоварни автомобили през кв.Изток и кв.Мошино. В зона „Център“ е въведен ограничителен режим за товарни автомобили до 4 т, а за товарните автомобили, превозващи въглища от рудник „Св.Анна“ до ТЕЦ „Република“ към „Топлофикация Перник“ АД е установен пропускателен режим за транспорт само през определени часове на деня.
- Отменяне на постановеното Решение № ПЕ -37-ПР/2013г.на РИОСВ-Перник, във връзка с реализиране на инвестиционното намерение "Добив на технологични отпадъци от насипище „7-ми септември“ с възложител "ЕКОКОУЛ" АД, тъй като ще окаже негативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух, здравето на населението и повишаване на здравният риск.
- Ограничаване на праховите емисии от дейността на сгуроотвалите на „ТЕЦ „Република“ към „Топлофикация Перник“ АД чрез продължаване залесяването на сухата ивица по периферията им.
- Провеждане на поэтапна газификация на гр. Перник. През 2013г. е газифициран кв. „Клепало“.
- Като резервна мощност на ТЕЦ "Република" към Топлофикация Перник АД се ползва 3-ти котел, работещ на гориво-газ. Вследствие на това се намалиха относителните стойности на превишаване концентрацията на серен диоксид и ФПЧ10 в атмосферния въздух.

- Осигуряване на ефективността на мерките по залесяване на действащите сгуроотвали на ТЕЦ „Република“ чрез поетапно изграждане на защитни съоръжения на рекултивиращите се части от тях и намаляване на неорганизираните прахови емисии.
- Почистването на основните пътни артерии от натрупаната прах и поддържането им в добро състояние чрез своевременно измиване на улиците, което намалява и предотвратява уноса на ФПЧ10 от платното. Тази мярка е приоритетна и се изпълнява по график.
- Със Заповед бе отменено опесъчаването през зимния сезон на пътните платна с осигуряване на алтернативни заместители – луга и други съвременни течни заместители.
  - Община Перник участва в Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.
  - Община Перник стартира поръчка по ЗОП с цел подобряване на градският транспорт, с която беше предвидено обновяване на автобусният парк за обществен превоз.
  - Община Перник изпълни инвестиционни проекти за подобряване на общественият транспорт и подобряване на съществуващата транспортна схема.
  - Преасфалтиране на улици и модернизация на инфраструктурата.
  - Озеленяване и др.

Изпълнението на конкретните дългосрочни, средносрочни и краткосрочни мерки по Програмата (съгласно приложения План за действие) е обобщено, както следва:

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-1	- изпълнено

За периода 2013-2016г. са изградени 44.100 км. газоразпределителна мрежа по проекти за поетапна газификация на гр. Перник, при индикатор 25км.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-2	- изпълнено

За периода 2013-2016г. са изградени 44.100 км. газоразпределителна мрежа за газификация на жилищния сектор и жилищните райони, при индикатор 25км.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-3	- изпълнено

За периода 2013-2016г. е увеличено поетапно използването на природен газ и ел. енергия за отопление на домакинствата (през 2016г. емисиите на SO₂ са намалени с 12.2%, а ФПЧ10 – с 46.0% средно годишно, спрямо базовата 2012г.) през отоплителния сезон, при индикатор “намалени емисии на SO₂ и ФПЧ10 от твърди горива в битовия сектор“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-4	- изпълнено

За периода 2013-2016г. бяха рекултивирани от ТЕЦ „Република“ действащите сгуроотвали, при индикатор “затревяване, залесяване по периферията с устойчиви растения“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-5	- изпълнено

За периода 2013-2016г. е въведена в експлоатация системата за непрекъснати измервания на прах и газове на комина, съгласно условията на КР, при индикатор “КАВ“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-I-6**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. е актуализиран ежегоден списъкът на промишлените предприятия на територията на община Перник, при индикатор "ежегодно".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-7**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. са оптимизирани параметрите на селищната среда, благоприятстващи КАВ на територията на община Перник (5100 кв.м. паркинги и 12500 кв.м асфалтови алеи), при индикатор "5000 кв.м. паркинги и 2500 кв.м асфалтови алеи".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-8**- частично изпълнено (38%)**

За периода 2013-2016г. регулярно са почиствана и измивана уличната мрежа на територията на община Перник (годишно през летния сезон се измиват над 580 дка улици; повтаряемостта е 20 пъти годишно), при индикатор "52 пъти годишно".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-9**- изпълнено****(само за асф. настилка – частично, 33%)**

За периода 2013-2016г. са извършени ремонти на уличната мрежа на територията на община Перник (32 км асфалтирана настилка, 5100 кв.м. паркинги и 12500 кв.м асфалтови алеи), при индикатор "96 км асфалтирана настилка и 5000 кв.м паркинги и 2500 кв.м асфалтови алеи".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-10**- изпълнено**

За 2016г. са използвани през зимния период подходящи средства срещу залесяване на уличната мрежа на територията на община Перник (300 тона соли; използването на луга и фракция е преустановено, за сметка обезледяването със соли и „Айсмелт), при индикатор "700т сол, 140т луга, 1800т фракция".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-11**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. са почиствани периодично тротоарите в централна градска част на гр. Перник (168 дка), при индикатор "100 дка".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-I-12**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. в Община Перник е поддържана информация и база данни за стойностите на основните показатели за КАВ (публикуване на данни за ФПЧ в сайта www.pernik.bg), при индикатор "публикуване на данни за ФПЧ в сайта на Община Перник".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-I-13**- изпълнено**

За периода 2016г. са проведени мероприятия за залесяване и затревяване (2 кампании за залесяване), при индикатор "брой проведени кампании – два пъти в годината".

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-14**- изпълнено**

За периода 2016г. са увеличени площите с компактна дървесна растителност (две кампании за залесяване на хълма „Кракра“, кв. „Тева“, кв. „Изток“, дворове на училища и детски градини), при индикатор “брой проведени кампании – два пъти в годината“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-15**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. е разработена транспортната схема в община Перник (ФПЧ от са намалели с 46%), при индикатор “намаляване ФПЧ от транспортните средства“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-16**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. е разработена стратегия за подмяна на автобусния парк с цел изпълнение изискванията на ЕВРО 3 и ЕВРО 4 (изготвена е документация по ЗОП за избор на транспортни средства, отговарящи на изискванията на ЕВРО 3 и ЕВРО 4; ФПЧ са намалели с 46%), при индикатор “намаляване ФПЧ от транспортните средства“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-I-17**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. са проведени 2 информационни мероприятия за населението относно възможните мерки за намаляване на емисиите от битово отопление и транспорт, при индикатор “оповестяване в сайта на общината информация от необходимостта от използване на екологично чисти горива“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-I-18**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. са проведени 2 информационни мероприятия за населението относно повишаване на енергийната ефективност, при индикатор “1 кампания“.

Изпълнение на мерките по код РК-AIR-T-19**- изпълнено**

За периода 2013-2016г. използването на пясък и други твърди субстанции при зимното поддържане на уличната мрежа е намалено и са използвани други химични реагенти (2.8 тона „Айсмелт“), при индикатор “използване на 2т от препарата „Айсмелт“.

В резултат изпълнението на Програмата и целите, които си е поставила Общината водят до подобряване качеството на живот, опазване на околната среда и достъп до основни услуги. Изпълнението на дейностите, произтичащи от Програмата за намаляване на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества за 2013-2016 г. показва напредък, но нормите по показател ФПЧ10 не са достигнати и за целта е необходимо целенасочено продължаване на мерките и дейностите, свързани с подобряване качеството на въздуха.